

TL CİNSİNDEN NAKDİ TİCARİ KREDİ KULLANDIRIMINA İLİŞKİN SINIRLAMA HAKKINDA

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (“BDDK”) tarafından, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun 93. maddesine dayanarak¹, finansal istikrarın güçlendirilmesi, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışması ve kredilerin amacına uygun bir şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla 24 Haziran 2022 tarihinde 10250 sayılı Kurul Kararı (“**Karar**”) ile bazı şirketlere TL cinsinden nakdi ticari kredi kullandırımına sınırlama getirilmiştir.

Karar’ın yayınlanmasını müteakip 26 Haziran 2022 tarihinde ise BDDK’nın internet sitesinde Karar’a ilişkin bazı hususların netleştirilmesi amacıyla bir açıklama yayımlanmıştır.

Anılan Karar’da yer verilen düzenlemeler, aşağıda özetlenmiştir:

1) Karar Kapsamına Hangi Şirketler Dahil Olacaktır?

- (i) 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve ilgili düzenlemeler uyarınca bağımsız denetime tabi şirketler²,
- (ii) Kredi başvurusu tarihi itibarıyla yabancı para (“YP”) nakdi varlıklarının (altın dahil efektif döviz ile bankalardaki YP mevduatın) TL karşılığı 15 milyon TL’nin üzerinde olan şirketler,
- (iii) YP nakdi varlıklarının TL karşılığı; aktif toplamından veya son 1 yıllık net satış hasılatından büyük olanının %10’unu aşan şirketler.

Şirketin, TL cinsinden nakdi ticari kredi kullandırımına sınırlama getiren Karar’ın kapsamına girebilmesi için yukarıdaki **üç şartın birden** sağlanması aranacaktır.

Ayrıca, söz konusu Karar kapsamına gerçek kişiler ile gerçek kişi şirket ortakları girmemektedir.

Bir şirketin Karar kapsamında olup olmadığı bu şirketin YP nakdi varlık toplamı ile bağımsız denetimden geçmiş en güncel finansal tabloları uyarınca aktif toplamı ve son 1 yıllık net satış hasılatının bağımsız denetim kuruluşu tarafından onaylanarak belgelendirilmesi suretiyle belirlenecektir.

¹ Bankacılık Kanunu 93’üncü madde uyarınca BDDK, finansal piyasalarda güven ve istikrarın sağlanması, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışması, mali sektörün gelişmesi, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunmasını sağlamak üzere gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamakla yükümlü ve yetkilidir.

² Bir şirketin bağımsız denetime tabi olup olmadığı 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 397. maddesi uyarınca kararlaştırılmış olan 2018/11597 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve ilgili diğer mevzuata göre belirlenmektedir.

Konsolide finansal tablo hazırlama yükümlülüğü bulunan şirketler için bu değerlendirme konsolide bilanço üzerinden yapılacaktır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, YP nakdi varlıklarının TL karşılığı 15 milyon TL'yi aşmayan şirketler Karar uyarınca TL cinsinden nakdi ticari kredi kullandırım sınırlamasına dahil değildir. Ancak, BDDK, bu şirketlerin kredi başvuru tarihi itibarı ile aşağıdaki gereklilikleri sağlamalarını şart koşturmuştur:

- Mevcut YP nakdi varlıklar ile en güncel finansal tablolarına göre aktif toplamı ve son 1 yıllık net satış hasılatı bağımsız denetim kuruluşuna tespit ettirilmelidir.
- Kullanılacak kredinin vadesi boyunca YP nakdi varlıkların TL karşılığının 15 milyon TL'yi aşmayacağı ya da aşsa bile aktif toplamından ya da son 1 yıllık net satış hasılatından büyük olanının %10'unu geçmeyeceği beyan ve taahhüt edilmelidir.
- Söz konusu beyan ve taahhüdün banka tarafından kontrolünün sağlanmasını teminen şirketlerin her ayın ilk 10 iş günü içinde bir önceki ay sonu bilançosuna göre YP nakdi varlıklarının, aktif toplamının ve bir önceki ay sonu itibarıyla son 12 aylık net satış hasılatının güncel değeri bankaya iletilmelidir.

Karar tarihinden sonra yapılacak kredi başvuru tarihi itibarıyla, bağımsız denetim kuruluşlarınca YP nakdi varlıkları toplamı henüz tespit edilmemiş ya da bağımsız denetim kuruluşlarınca denetlenmiş güncel finansal tabloları hazır bulunmayan ya da kredi başvuru tarihini izleyen 3 aylık dönem itibarıyla YP net pozisyon açığı bağımsız denetim kuruluşlarınca henüz tespit edilmemiş olan şirketlerin, bağımsız denetim sürecinin başlatıldığını ilgili bankaya belgelendirmesi ve YP nakdi varlıkları toplamının, aktif toplamının, bir önceki ay sonu itibarıyla son 12 aylık net satış hasılatının ve başvuru tarihini izleyen 3 aylık dönem itibarıyla YP net pozisyon açığının güncel değerini ilgili bankaya beyan etmesi ve bu beyana göre yapılacak değerlendirme çerçevesinde söz konusu şirketin Karar kapsamındaki kredi kullandırım sınırlamasına girmemesi kaydıyla, söz konusu şirketlere TL cinsinden yeni bir nakdi ticari kredi tahsisi yapılabilecektir.

YP nakdi varlıkların TL karşılığının hesaplanmasında hesaplama tarihine ait Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru kullanılacaktır.

2) Kredi Kullandırım Sınırlamasında İstisnalar

Karar kapsamına girmesi nedeniyle TL cinsinden nakdi ticari kredi kullanamayan ve buna ek olarak Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar ile ilgili mevzuat uyarınca da YP cinsinden kredi kullanması mümkün olmayan şirketler, bazı şartları taşımaları halinde TL cinsinden nakdi ticari kredi kullandırma sınırlamasından istisna tutulmuştur.

Buna göre; şirketlerin, krediye başvurduğu tarihten itibaren 3 aylık dönem içinde yabancı para net pozisyon açığının bulunduğunu bağımsız denetim kuruluşunca onaylanmış şekilde tespit ettirerek

bankaya sunmaları halinde; **yalnızca başvuru tarihini izleyen 3 aylık dönemdeki pozisyon açığı ile sınırlı olmak kaydıyla** bu şirketlerin de TL cinsinden nakdi ticari kredi kullanabilmeleri mümkündür.

3) Karar Kapsamındaki YP Nakdi Varlıklar

Karar'da YP nakdi varlıklar kapsamına şirketlerin altın da dahil olmak üzere efektif dövizleri ile bankalardaki YP mevduatlarının dahil olduğu belirtilmiştir.

Şirketlerin, yurt dışı yerleşiklerce YP cinsinden ihraç edilmiş menkul kıymetler ve hisse senetleri ile yurt dışı yerleşiklerle yapılan ters repo gibi diğer parasal varlıkları da YP nakdi varlık tutarının hesaplamasına dahil edilecektir.

4) Karar Kapsamına Dahil Olmayan YP Nakdi Varlıklar

Şirketlerin yurt içi yerleşiklerce YP cinsinden ihraç edilmiş menkul kıymetler ve Eurobond gibi borçlanma araçlarından oluşan diğer parasal varlıkları YP nakdi varlıklar kapsamına girmemektedir.

5) Sınırlama Kapsamına Giren Ticari Kredi Türleri ve Mevcut Kredi Limitlerinin Durumu

Karar tarihinden sonra kullanılacak TL cinsinden her türlü nakdi ticari kredi sınırlama kapsamına girmektedir.

Karar tarihinden önce kredi başvurusu yapılarak sözleşmesi akdedilmiş ancak henüz kullandırımı yapılmamış ve yalnızca 27 Haziran 2022 tarihiyle başlayan hafta içinde kullandırımı yapılacak olan spot nitelikli TL cinsinden nakdi ticari krediler için ise herhangi bir ilave kontrol yapılmasına gerek bulunmamaktadır ve ilgili krediler Karar'dan etkilenmemektedir.

Karar tarihinden sonra yeniden yapılandırılan krediler, yeni kredi kullandırımı olarak değerlendirilmemektedir. Bununla birlikte, yeniden yapılandırma kapsamında olmayan ve Karar tarihinden sonra sözleşme koşullarının değiştirilmesi suretiyle yenilenen ya da mevcut kredilerin kısmen veya tamamen yeniden finanse edilmesi için kullanılan krediler, yeni kredi kullandırımı olarak değerlendirilmekte ve Karar ile getirilen kısıtlama kapsamına girmektedir.

Doğrudan Borçlandırma Sistemi gibi gayri nakdi krediler, nakdi krediye dönüşmediği sürece Karar kapsamında değildir.

Rotatif, kredili mevduat hesabı veya kurumsal kredi kartları gibi kredi işlemleri ve nakdi ticari TL cinsi kredi kullandırmaları için her ayın sonunda yapılacak bakiye artışı hesaplaması, yeni

kullandırım olarak kabul edilecektir. Her ay sonundaki hesaplama tarihinden önceki ay sonuna göre bakiye artışı olması durumunda, ay sonu itibarıyla yapılacak bu hesaplama kadar ilgili ticari kredi müşterisinin bağımsız denetim kuruluşu onaylı belgeleri bankaya sunması gerekecektir.

Gecelik kredilerde de her ay sonu itibarıyla bakiye risk tutarı bulunmasında durumunda da aynı şekilde gerekli belgelerin bankaya sunulması gerekecektir.

Yapılacak hesaplamalar sonucunda ilgili sınırlama kapsamına girildiğinin tespit edilmesi halinde, söz konusu müşterilere limit boşluğu olsa dahi rotatif, kredili mevduat hesabı, kurumsal kredi kartı ve gecelik krediler gibi kredi türlerinde TL cinsinden yeni bir nakdi kredi kullanılması mümkün olmayacaktır.

6) Karar Kapsamında Bankalara Verilen Rol

Karar kapsamında Türkiye'de faaliyet gösteren bankalara bazı yükümlülük ve görevler de tahsis edilmiştir. Karar kapsamında bankalar:

- Kredilerin amacına uygun kullanıldığının takibine yönelik olarak müşterilerden uygun olduğu ölçüde belge temin edecektir,
- Kredinin amacına uygun kullanıldığının tespiti ve takibine yönelik her türlü bilgi ve belgeyi talep edilmesi halinde bankaya ibraz edeceğine yönelik müşterilerden taahhütname alacaktır ve/veya müşterilerle olan sözleşmelerini bu kapsamda güncelleyecektir, ve
- İş süreçlerini uygun hale getirecektir.

7) Karar Kapsamına Giren Şirketlerin Varlıklarını Yönlendirebilecekleri Alternatifler

Karar kapsamına giren ancak TL kredi kullanabiliyor olma imkanını kaybetmek istemeyen şirketlerin mevcut YP nakdi varlıklarını hangi alternatif varlıklara yönlendirebileceği konusunda ilk bakışta mümkün görünen araçlar şunlar olabilecektir:

(i) Kur Korumalı Mevduat hesabı: İlgili şirket 15 milyon TL üzerindeki varlıklarını KKM kapsamında bankalarda KKM mevduat hesabı açarak değerlendirebilir.

(ii) Kar dağıtımı: Şirketin kar durumu ve operasyonel nakit ihtiyacına bağlı olarak ilgili şirket ortaklara (yurtdışı veya yurtiçi yerleşik) kar dağıtımını yapabilir.

(iii) Eurobond alımı: Türk bankalarının veya Hazine'nin ihraç etmiş olduğu Eurobond'lar alınabilir. (Böyle bir durumda teorik olarak Eurobond tahvillerine yönelebilecek bir talep artışının ilgili Eurobond faiz oranlarını düşürmesi ve dolayısıyla getiri oranının azalması ihtimali vardır.)

(iv) Emtia alımı: Faaliyet konusu emtialarla yakından ilişki olan şirketler emtia olarak (ham madde vb.) varlıklarını koruma yoluna gidebilirler.

Sonuç

BDDK, bazı şirketlerin döviz borcu ya da döviz yükümlülüğü olmamasına hatta döviz pozisyon fazlası bulunmasına rağmen, TL cinsinden kredi kullanarak döviz alımı gerçekleştirdikleri gerekçesiyle Karar uyarınca TL cinsinden nakdi ticari kredi kullanımına sınırlamalar getirmiştir. Bu sınırlamaların, TL ticari kredi kaynakları kullanılarak döviz alımının önüne geçilmesi ve kredi kaynaklarının üretime, istihdama ve yatırıma gitmesi amacıyla getirildiği belirtilmektedir.

Diğer taraftan, bu sınırlamaların şirketlerin ticari operasyonlarına, ülkenin dış ticaret açığının dengelenmesi ve ülke sınırlarında döviz tutma gayretlerine ve ayrıca bankaların operasyonlarına (özellikle bankalara yüklenen yeni yükümlülükler bakımından) ne gibi etkilerinin olacağına dair hususların netlik kazanması vakit alacaktır.

* * *

Yukarıdaki notumuza ilişkin herhangi bir sorunuz olması halinde bizlere her zaman ulaşabilirsiniz.

Güner Hukuk Bürosu 1996 yılında kurulmuştur. Kuruluşundan bu yana; şirketler hukuku, birleşme ve devralmalar, banka-finans, enerji, teknoloji, medya-telekomünikasyon ve uyumsuzluk çözümü alanlarında Türkiye'nin önde gelen ofislerinden biri haline gelmiştir.

İletişim

Ece Güner Toprak
Yönetici Ortak
eg@guner.av.tr

Ömer Erdoğan
Ortak
oe@guner.av.tr

Sertaç Coşgun
Avukat
sc@guner.av.tr

Güner Hukuk Bürosu
Levent Caddesi, Alt Zeren Sokak No.7
Levent 34330, İstanbul
T +90 212 282 4385
F +90 212 282 4305
info@guner.av.tr
www.guner.av.tr